

EĞİTİM SEN

2023/'24 EĞİTİM-ÖĞRETİM YILI BAŞINDA EĞİTİMİN DURUMU

EĞİTİM VE BİLİM EMEKÇİLERİ SENDİKASI

11 EYLÜL 2023

2023/'24 EĞİTİM ÖĞRETİM YILI ACIL ÇÖZÜM BEKLEYEN SORUNLARLA AÇILIYOR

2023/'24 eğitim öğretim yılı, Türkiye'de eğitimin karşı karşıya olduğu ve geçtiğimiz yıllar içinde birikerek büyüyen sorunlarının gölgesinde açılmaktadır. Özellikle son birkaç yıldır derinleşen ekonomik kriz sonucunda artan fiyatlar okul masraflarını ciddi oranda arttırmış, çocuk okutan ailelerin bütçelerini derinden sarsmaya başlamıştır.

Türkiye'de eğitim sistemi uzun süredir ciddi sorunlarla karşı karşıyadır. Eğitimin temel sorunlarına yönelik çözümsüzlük politikaları bizzat iktidar ve MEB eliyle yapılan yasal düzenlemeler ve fiili dayatmalar eşliğinde sürdürülmektedir. Siyasi iktidarın eğitim alanında, uzun süredir kendi siyasal-ideolojik hedefleri doğrultusunda attığı adımlar, çeşitli vakıf ve derneklerle iş birliği halinde hayata geçirilen 'dini eğitim' merkezli uygulamalar, başta öğrenciler olmak üzere, öğretmenler, eğitim emekçileri ve velileri doğrudan etkilemektedir.

Ekonomik kriz ve hayat pahalılığı, gıda fiyatlarının yükselmesi, kırtasiye ve katlanan okul fiyatları nedeniyle aileler, çocuklarının temel ihtiyaçlarını karşılamakta ciddi anlamda zorlanmaktadır. Seçim sonrasında peş peşe gelen zamlarla birlikte veliler, çocuklarına günlük harçlık vermekte zorlanmanın yanı sıra beslenme çantalarını dahi dolduramama korkusu yaşamaktadır.

Millî Eğitim Bakanlığı'nın öncelikli gündeminde ise öğrencilerin okul masrafları ve beslenme sorunları değil, İmam Hatip okullarını evrensel alternatif bir model olarak bütün insanlığın hizmetine sunmak, "Çevreme Duyarlıyım, Değerlerime Sahip Çıkıyorum" (ÇEDES) projesi kapsamında okullarda 'manevi danışman' sıfatıyla imam ve vaiz görevlendirilmesi gibi politika ve uygulamalar bulunmaktadır.

Türkiye'nin eğitim sistemi, yıllardır benimsenen piyasa merkezli, rekabetçi ve sınav merkezli eğitim politikaları sonucunda tam bir sorun yumağı haline gelmiştir. Türkiye'de okul öncesi eğitimden üniversiteye kadar eğitimin bütün kademeleri, uzun yıllardır en temel işlevlerini yerine getiremez durumdadır. Bu durum kaçınılmaz olarak eğitimin niteliğini de olumsuz etkilemektedir.

Ülkedeki etnik, dilsel, kültürel ve inanç çeşitliliği eğitim programlarında ve ders kitaplarında neredeyse hiç yansıtılmamaktadır. Eğitime erişimde, kız çocukları, mülteci çocuklar, anadili farklı olan çocuklar, engelli çocuklar ve geçici koruma altındaki çocukların dezavantajlarını ortadan kaldıracak adımlar yıllardır atılmamıştır.

Türkiye, engellilerin eğitimi konusunda gelişmiş ülkelerdeki uygulamalarla kıyaslandığında olması gereken düzeyin çok gerisindedir. Engellilerin eğitim alma ve meslek edinme taleplerini gerçekleştirme olanakları son derece sınırlıdır. Son yıllarda, sayıları hızla artan özel eğitim merkezlerinin denetimsiz uygulamaları nedeniyle engellilerin ve ailelerinin mağdur edildiğine ilişkin örnekler artmaktadır.

Türkiye'de başta eğitim kurumları olmak üzere, genel ve yerel hizmetlerin planlanması ve yürütülmesi aşamalarında engelli yurttaşların koşulları ve ihtiyaçları dikkate alınmamaktadır. Engellilerin önemli bir bölümü kendi başına ihtiyaçlarını giderememekte, aile bireylerine bağlı ve bakıma muhtaç şekilde yaşamını sürdürmektedir. Türkiye'de okul çağında olup da özel eğitim alamayan çocuk sayısı hala çok yüksektir. Özel eğitim için gerekli bilgi, hizmet ve fiziksel çevre koşullarının özel eğitim kapsamında olan engelli çocuklar için yeterince ulaşılabilir hale getirilmemiş olması düşündürücüdür.

Okullarda, özellikle eğitimde 4+4+4 düzenlemesine geçilmesinin ardından sınıfsal bölünmeler geçmişe oranla çok daha net bir şekilde yaşanmaya başlamıştır. Okullarda aidat veren sınıf, aidat vermeyen sınıf ayrımları yapılmakta, aidat veren öğrenciler fiziksel olarak daha temiz ve daha donanımlı sınıflarda okurken, aidat vermeyen öğrenciler daha az donanımlı sınıflarda ve sağlıksız koşullarda eğitim görmeye zorlanmaktadır.

Mevcut eğitim sistemi okulda ve toplumsal yaşamın her düzeyinde rekabeti, hizmetin bedelini ödemeyi, öğrenci ve velilerin müşteri olarak görülmesini hedeflerken, eğitim sistemi içindeki sınıfsal eşitsizlikler giderek derinleşmektedir. Aynı okul içinde sınıflar, aynı bölgede okullar ve farklı bölgelerdeki okullar sürekli birbirleriyle rekabet içine sokulmuş durumdadır.

LAİK EĞİTİM VE LAİK YAŞAMI TEHDİT EDEN ÇEDES PROJESİ İPTAL EDİLMELİDİR

Türkiye’de siyasi iktidar eliyle eğitimin ve toplumsal yaşamın dini kurallara göre biçimlendirilmesine yönelik uygulamalar, eğitimin bütün kademelerinde ve toplumsal yaşamın her alanında karşımıza çıkmaya başladı.

Bugüne kadar eğitim alanında Millî Eğitim Bakanlığı ile Diyanet İşleri Başkanlığı, dini vakıf ve dernekler arasında çok sayıda iş birliği protokolü imzalandı. Geçtiğimiz yıllar içinde okullarda hayata geçirilen ortak projeler üzerinden eğitimi dinselleşme süreci hızlanırken, doğrudan laik eğitimi ve laik yaşam tarzını hedef alan uygulamalar adım adım hayata geçirildi.

Millî Eğitim Bakanlığı’na bağlı ortaokullar ve imam hatip okulları, Gençlik ve Spor Bakanlığı’na bağlı il/ilçe spor müdürlükleri/Gençlik merkezleri ile Diyanet İşleri Başkanlığı’na bağlı Diyanet Gençlik Merkezleri iş birliğinde yürütülmekte olan **“Çevreme Duyarlıyım, Değerlerime Sahip Çıkıyorum Projesi”** (ÇEDES) kapsamında bir süredir ülke çapında toplantılar yapılıyor ve çeşitli kararlar alınıyor.

Dini ve manevi değerleri merkeze alan ÇEDES Projesi, laik-bilimsel eğitim anlayışına ve pedagoji bilimine aykırı bir içerikte hazırlanmış ve uygulanmaya başladı. Proje *“Öğrencilere milli, manevi, ahlaki, insani ve kültürel değerlerimizin benimsetilmesi amacıyla tüm lise, ortaokul, ilkokul ve anaokulları ile il merkezi ve ilçelerde bulunan tüm cami ve Kur’an kursları”*ni kapsıyor. Projenin ülke çapında uygulaması için Milli Eğitim Müdürlükleri ve Diyanet İşleri Başkanlığı’na bağlı il müftülükleri aracılığıyla okullara ‘manevi danışman’ sıfatıyla pedagojik eğitimi bulunmayan vaiz, imam hatip, Kur’an kursu öğreticileri İzmir ve Eskişehir başta olmak üzere, çeşitli illerde görevlendirmeler yapılmaya başlandı.

Eğitimin bütün kademelerinde eğitimin niteliğini yükseltmek, çocukların özgür ve sağlıklı bireyler olarak yetiştirilmesi için somut adımlar atılması gerektiği açıktır. Ancak siyasi iktidar, bugüne kadar yaptığı gibi, din ve inanç alanı gibi son derece hassas bir konuda “tek din, tek mezhep” yaklaşımıyla hareket ederek okullarda öğrencilere dini ve manevi değerleri aktarmayı kendisine görev edinmiştir. ÇEDES Projesi iktidarın eğitim sistemini siyasal-ideolojik çizgisi ve dini-kültürel ihtiyaçları doğrultusunda biçimlendirme hedefinin son örneği olarak karşımıza çıkmaktadır.

ÇEDES ile vaiz, imam hatip ve Kur’an kursu öğreticilerinin, İlahiyat Fakültesi mezunlarının eğitim kurumu olan okullarda ‘manevi danışman’ olarak görev yapmalarının önü açılıyor. Manevi danışmanlarla öğrencilerin okul dışında Diyanet İşleri Başkanlığı ve Gençlik ve Spor Bakanlığı kamplarında buluşmaları, okullardaki koordinatör öğretmen ve Gülen cemaatinin “abla ve ağabeyleri” gibi koordinatör öğrencilerle dini telkinler yapan “değerleri eğitimi” çalışmalarına katılmaları sağlanacak. ÇEDES projesi ile Millî Eğitim Bakanlığı ve Gençlik ve Spor Bakanlığı, Diyanet İşleri Başkanlığına, dinci tarikat ve cemaatlere öğrencileri devşirmenin önü açılacak.

Eğitim sisteminde ve genel olarak toplumsal yaşamda iktidarın kendi dünya görüşüne ve yaşam tarzına uygun nesiller yetiştirme yönündeki uygulamaları tüm topluma yönelik fiili bir baskı ve dayatma haline gelmiş durumdadır. Bu konuda mesai saatlerinin okul ders planlarının Cuma namazı saatlerine göre düzenlenmek istenmesi, karma eğitim ilkesinin ihlal edilmesi ve benzeri girişimler, kısaca eğitim sisteminin dini kurallara göre biçimlendirilmek istenmesi kabul edilemez.

Laiklik ilkesi ve laik eğitim, toplumdaki farklı inanç, farklı mezhep, farklı kimlik, farklı cinsiyet ve cinsel kimlikler hem inananlar hem de inanmayanların bir arada barış içinde yaşayabilmeleri için son derece önemlidir.

Hiçbir toplum birbirinin aynı ve tamamen aynı düşünen, aynı inancı paylaşan, aynı ‘manevi değerleri’ benimsemiş insanlardan oluşmaz. Laiklik anlayışı gereği farklı, inanç, düşünce ve değerler karşısında tarafsız olması gereken bir devletin, sadece bir dinin ve mezhebin öğretilerini, sadece belli bir inancın benimsediği manevi değerleri tüm okullarda ‘tek doğru’ olarak öğretmeye çalışması farklı inançtan öğrencilere yönelik açık bir dayatmadır.

Değişik din, mezhep, inanç ve dünya görüşünden insanların gerçek anlamda “eşit yurttaş” olarak kabul edilmesi, devletin bütün inançlara eşit mesafede ve tarafsız yaklaşmasına, günlük yaşamın her alanında okulda, üniversitede, işyerinde, sokakta, farklı kimlik, inanç ve dünya görüşleri arasında

ayırım yapılmamasına bağlıdır. ÇEDES projesi bu yönüyle hem laikliğe hem de laik eğitim anlayışına temelden aykırıdır.

Okulların açılmasına iki hafta kala ders programında köklü değişiklikler yapılması ve din derslerinin sayısının artırılması laik ve demokratik eğitim ilkelerine aykırıdır. Sendikamız bu konuda Danıştay'a dava açmıştır.

Türkiye'de yıllardır bizzat iktidar eliyle hayata geçirilen ve birbirinden ayrı olması gereken eğitim alanı ile inanç alanlarının birbirine karıştırılmasına yönelik her türlü uygulamadan derhal vazgeçilmelidir. Çocuklarımızın siyasi iktidarın kendi siyasal-ideolojik hedeflerine ulaşmak için hayata geçirilen ÇEDES ve benzeri projelerin parçası haline getirilmesini istemiyoruz. Bu konuda eğitim emekçileri başta olmak üzere, öğrencilerimizi, velilerimizi ve demokratik kamuoyunu birlikte tutum almak zorundadır.

Okullarımızın dini içerikli faaliyet ve etkinliklerin değil, laik ve bilimsel eğitimin mekânları olması için bütün eğitim ve bilim emekçilerini, öğrenci ve velilerimizi birlikte mücadeleye davet ediyoruz.

DEPREMİN EĞİTİME OLUMSUZ ETKİLERİ DEVAM EDİYOR

Türkiye yüzyıllardır dünyanın en etkin deprem kuşaklarının üzerinde ve deprem riski açısından dünyada ilk sıralarda yer almaktadır. Türkiye'nin içinde bulunduğu coğrafyada geçmişte çok sayıda yıkıcı deprem olmuştur. Her deprem sonrasında atılması gereken adımların atılmamasının ve yapılan yanlışlarda ısrar edilmesinin bedelini on binlerce insan canıyla ödemiştir.

Deprem felaketiyle birlikte sadece binalar değil, ülkenin yönetim rejimi, ekonomisi, doğaya ve bilime meydan okuyan, tamamen ranta dayalı kentleşme politikaları da yerle bir olmuştur. Böylesine büyük bir yıkımın yaşanmasının asıl nedeninin halkın can ve mal güvenliğini değil, sermayenin ihtiyaçlarını önceleyen rantçı politikaları benimseyen merkezi ve yerel yönetim anlayışı olduğu açıktır.

Bilim insanları deprem kuşağında bulunan ülkelerde doğal afet yaşanma riskinin diğer ülkelere oranla beş kat daha fazla olduğu tespitini yapmaktadır. Dünyada afet gerçekleşme ihtimali ve afetlerin yıllık ortalama sayılarına bakıldığında ilk sırada ABD yer alırken, onu Meksika, Japonya ve Türkiye takip etmektedir.

Deprem bölgesinde bulunan öğrencilerin ve öğretmenlerin büyük bir kısmının depremden zarar görmüş, can veya mal kayıpları meydana geldi. Yaşanan depremler sonucunda sadece yapılar değil, eğitim sistemi de büyük ölçüde enkaz altında kalmıştır. Resmi verilere göre depremden etkilenen illerde örgün, yaygın eğitim ve barınma hizmetleri dahil 5 bin 24 özel öğretim kurumunda 555 bin 938 öğrenci/kursiyer faydalanmıştır. Deprem bölgesindeki 16 üniversitede yaklaşık 380 bin öğrenci ile 45 bin akademik ve idari personel eğitim-öğretim faaliyetlerine devam etmiştir.

2007'de yürürlüğe giren Deprem Yönetmeliği'nden önce yapılan okul sayısı 31 bin 307'dir. 2011-2022 yılları arasında sadece 5 bin okul (yüzde 16'sı) depreme dayanıklılık testinden geçirilmiş, bu sürede bin 500 okul depreme dayanıklı olmadığı için yıkılmıştır. Güçlendirme yapılan okul sayısı ise sadece 2 bindir. Jeoloji Mühendisleri Odası'nın hazırladığı deprem raporuna göre Türkiye genelinde 4 bin 159 okul fay hatları üzerinde yüksek tehlike alanları içinde bulunmaktadır. Yüksek deprem riski altındaki bölgelerde yer alan okulların acilen taşınması gerekmektedir.

2021-22 öğretim yılı verilerine göre deprem bölgesinde 5-17 yaş grubunda yaklaşık 203 bin 483 çocuk eğitim dışındadır. Yapılan araştırmalar okulla bağı zayıflayan çocukların, afet sonrasında da eğitime dönmeme olasılığının arttığına dikkat çekmektedir. Doğal afetler eğitim hakkının ihlaline yol açabilirken, nitelikli eğitim hakkına erişimdeki engeller nedeniyle çocukların ihmal, istismar ve şiddet riskleriyle karşı karşıya kalma riski bulunmaktadır. Deprem sürecinde okulların bir kısmı kademeli olarak açılırken, bazıları hiç açılmamış, çocukların okula devam etmesi bir ihtiyaç olarak görülmemiştir. Nakilleri yapılan çocuklar için ciddi bir psikolojik destek süreci sağlanmadığından dolayı çocuklar, okullara uyum sorunu yaşamış ve eğitim sürecine katılamamışlardır. Benzer bir durumun 2023/'24 eğitim öğretim yılı başında da yaşanmaması için gerekli önlemler alınmamıştır.

Deprem bölgelerinde çocuklara sunulması gereken uzun süreli psikolojik destek konusunda yetersizlikler söz konusudur. Bir diğer boyutuyla mülteci çocukların deprem sürecini değerlendirmek önemlidir. Bu çocuklar eğitime erişim konusunda sıkıntılar yaşayan çocuklarken afet sonrası eğitim haklarındaki bu kısıtlılık giderek artmıştır. Kız çocuklarına yönelik şiddet ve istismar vakaları artmış, afet sonrası çocuk işçiliğinin artması eğitime erişimi büyük ölçüde engellemiştir.

Eğitime ayrılan bütçenin çok düşük seviyede olması, okulların eğitim öğretime hazır olmaması, telafi edici somut bir politikanın olmaması, barınma ve beslenme sorunlarının devam etmesi, çocukların sağlıklı yaşama hakkının bulunmaması aslında eğitim süreci açısından bu dönem çok daha karanlık bir tabloya sahip olduğumuzu göstermektedir.

Deprem bölgesinde kalan öğrencilerin hem psikososyal açıdan yoğun desteğe hem de uygun ders çalışma ortamlarına ihtiyaçları vardır. Ders çalışma ortamlarının sağlanmasının yanı sıra öğrencilere yönelik rehberlik faaliyetlerinin yaygın ve düzenli yürütülmesi önemlidir.

Eğitim sürecinde sekteye uğrayacak bir dönemin eğitim hayatının tamamına etki etmesi kaçınılmazdır. Deprem bölgesinde eğitim öğretimin sağlıklı ve güvenli ortamlarda sürdürülmesi için adımlar atılırken, öğrencilere ders çalışma ve etüt ortamlarının oluşturulması, bu ortamların profesyonel kişilerce koordine edilmesi ve depremden etkilenen öğrencilerin yakından takip edilmesi gerekmektedir.

Depremde yıkılan kentleri yeniden yapılabilir, yıkılan binalar yeniden inşa edilebilir ancak halkın umutlarını yeniden yeşertebilmek için sadece paranın yetmeyeceği açıktır. Para önemli bir araçtır ancak bunun da ötesinde insan varlığına anlam kazandıran insanlık duygusunu, bölgedeki insanlara daha fazla hissettirilmesi gerekir. Bunun temel yolu da başta eğitim olmak üzere, toplumsal hayatın bütün alanlarında yaşanan sorunlara halkın ve sendikaların karar süreçlerine doğrudan katılımını sağlayarak kalıcı çözümler üretmeyi hızlandıracak adımları atmaktan geçmektedir.

EĞİTİM HARCAMALARI CEP YAKIYOR

Son yıllarda özellikle bütçe görüşmeleri dönemlerinde iktidar cephesinden en sık duyulan söz 'Eğitime en çok payı biz ayırdık' olmuştur. Eğitim bütçesini sadece sayısal verilerden ibaret görüp, bütçeden eğitim yatırımlarına ayrılan payı göz ardı ettiğimizde bütçeden eğitime ayrılan payın rakamsal olarak arttığını söylemek mümkündür. Ancak bu durum eğitim bütçesinin nereye harcandığı gerçeğinin üzerini örtmemektedir.

Geçtiğimiz yıllar içinde devlet okullarına ihtiyaç kadar ödenek ayrılmaması, kaçınılmaz olarak öğrenci velilerinin eğitimin finansmanına doğrudan katılımını beraberinde getirmiştir. Başta 'gönüllü bağış' adı altında toplanan kayıt parası olmak üzere, hemen her okulda çok sayıda kalemde para toplanarak eğitim harcamaları büyük ölçüde velilerin sırtına yıkılmaktadır.

Ülkemizde halkın büyük bölümünün asgari ücret ya da asgari ücrete yakın bir ücretle çalıştığı dikkate alındığında velilerin öğrencilerin zorunlu ihtiyaçlarını karşılamakta zorlanacağı, özellikle birden fazla çocuğu okula gidecek olan dar gelirli velilerin zorunlu ihtiyaçları dahi karşılamasının mümkün olmadığı görülmektedir.

Geçtiğimiz yirmi yıl içinde bir velinin çocuğu için yaptığı eğitim harcaması katlanarak artmıştır. Eğitime ayrılan bütçenin yetersizliği nedeniyle uzun zamandır kendi ihtiyaçlarını karşılamak zorunda kalan devlet okulları çözümü velilerin cebinde aramaktadır.

Milli Eğitim Bakanı Yusuf Tekin kendisiyle yapılan bir röportajda "Okullarda ne kayıt parası ne de bağış zorunluluğu var" ifadelerini kullansa da 2023/24 eğitim-öğretim yılının başlamasıyla birlikte okullarda kayıt parası ve zorunlu bağış uygulamaları yeniden gündeme gelmiştir. Her kayıt döneminde velilerden istenen 'kayıt parası' ve 'bağış parası' bu yıl velileri geçmiş yıllara göre daha fazla zorlamıştır. Yoksul semtlerde 2 bin TL ile başlayan bağış talepleri, gelir düzeyi yüksek olan kimi semtlerde 100 bin liraya çıkabilmektedir.

İkamet adresine kayıt yaptırılan öğrencilerin velilerinden daha az "kayıt ücreti" ya da "bağış" istenirken, ikamet dışında kalan bir okula kayıt yaptırılan öğrencilerin velilerinden yüksek miktarlarda bağış istenmektedir. Okulun bulunduğu konumda yaşayan öğrenci velilerinin ekonomik durumuna

göre daha fazla bağış istenmesi mümkün olabilmektedir. Çocuğunu çevresinden duyduğu bilinen bir öğretmenin sınıfına kaydettirmek isteyen velilerden öğretmen seçimi için ayrıca ücret talep edilebilmektedir. Bunların dışında velilerden 'ihtiyaç maddeleri' listesi adı altında 'A4 kâğıdı, kâğıt havlu, sıvı sabun, tuvalet kâğıdı' vb. gibi ürünler talep edilmektedir.

KIRTASIYE HARCAMALARI KATLANARAK ARTIYOR

Okul hazırlıklarında velilerin en önemli gider kalemini kırtasiye harcamaları oluşturmaktadır. 2021 yılında ilkokula başlayan bir öğrenci için en ucuz zincir marketlerde **233,80 TL**'ye alınan kırtasiye malzemeleri, 2022'de **640,25 TL**'ye alınabilirken, 2023 yılında en az **1337,85 TL**'ye alınabilmektedir. Ortalama fiyatlar burada belirtilen miktarın çok çok üzerinde seyretmektedir.

KIRTASIYE ÜRÜNÜ	2021 (TL)	2022 (TL)	2023 (TL)
Okul çantası	45,00	99,95	249,50
Beslenme çantası	34,50	79,50	169,90
Suluk (650 ml)	15,50	49,75	129,50
2 adet Defter (60 Yp)	10,00	24,00	59,90
Müzik defteri (30 Yp)	3,00	9,00	14,95
Makas	4,50	12,50	49,90
Kalem (12'li)	12,50	49,50	130
Kalemıraş-silgi set	7,95	19,95	49,95
Kalem kutusu	8,95	18,50	49,90
Kuru boya (24'lü)	12,95	49,95	89,95
Pastel Boya (18'li)	22,50	59,90	149,50
Keçeli kalem (12'li)	16,95	29,95	39,95
Abaküs	15,00	49,90	59,95
A4 kâğıt (1 top)	24,50	87,90	135
TOPLAM	233,80	640,25	1337,85

Okullarda kullanılan yazıların kartuşlarından, tahta kalemine kadar tüm kırtasiye ihtiyaçları öğrenci velilerinden talep edilmektedir. Milyonlarca insanı etkileyen ekonomik kriz, TL'de yaşanan değer kaybı ve yüksek enflasyon nedeniyle diğer bütün harcama kalemlerinde olduğu gibi, kırtasiye harcamalarında da astronomik artışlar yaşanmıştır. **Sadece son üç yılda velilerin öğrenciler için yapmış olduğu kırtasiye harcaması miktarı en az 6 kat artmıştır.**

Eğitim-öğretimin hukuken parasız olduğu temel eğitimde velilerin ceplerinden yapmak zorunda kaldığı eğitim harcamaları her geçen yıl artmakta, veliler çocuklarını kimi zaman borçlanarak, kimi zaman 'eğitim kredisi' çekerek, kimi zaman da gıda harcamalarından kısarak okutmak zorunda bırakılmaktadır.

Okullara temizlik personeli, güvenlik, kırtasiye malzemelerinin temini için yeterli ödenek aktarılmadığı için idare ve okul aile birlikleri 'bağış' almaya mecbur bırakılmakta, bu durum da öğrenci velilerini ciddi anlamda zorlamaktadır. Sorunun kalıcı olarak çözülebilmesi eğitime yeterli bütçe, her okula ihtiyacı kadar ödenek ayrılmasıyla mümkündür. Bunun için atılması gereken ilk adım eğitim bütçesinin en az iki kat artırılması ve milli gelirin yüzde 6'ı alan OECD ortalamasına ulaşmanın hedeflenmesidir.

ÖĞRENCİLERİN BESLENME SORUNU ACİL ÇÖZÜM BEKLEMEDİR

Eğitim ve öğretimde son yıllarda öne çıkan en önemli sorunlardan birisi öğrencilerin okullardaki beslenme sorunudur. Türkiye’de çok sayıda öğrenci okula kahvaltı yapmadan gitmekte, yine birçok öğrencinin okulda yemek yemeden günü tamamladığı ve eve döndüğü görülmektedir. Bu sorun temel ve acilen çözülmesi gereken bir sorundur.

Derinleşen ekonomik kriz, hız kesmeden devam eden zamlar, enflasyonun hızla artması, hayat pahalılığı ve satın alım gücünün gün geçtikçe düşmesi mutfaktaki yangını büyütürken artık temel besin gıdalarına dahi ulaşmak zorlaşmıştır. Çocuklar için beslenmenin önemli olduğu koşullarda bir litre kutu sütün 35 lira, bir yumurtanın 3 lira, en uygun yerlerde bir kilo kıymanın fiyatı 300 lirayı aşmıştır. Bu koşullarda çocuklarına her gün ayrı bir beslenme çantası hazırlamak durumunda kalan aileler eti, sütü, meyveyi, kuruyemişi geçelim, yumurtayı, peyniri, zeytini bile alamaz haldedir.

Sağlıklı beslenme alışkanlığının çocukların sadece büyüme ve gelişiminde değil, okul başarısı üzerinde de son derece etkili olduğu konusunda çok sayıda bilimsel araştırma vardır. Yetersiz ve dengesiz beslenen öğrencilerin dikkat süreleri kısalmakta, algılamaları azalmakta, zaman zaman öğrenme güçlüğü ve davranış bozuklukları gelişebilmekte ve benzeri nedenlerden dolayı okul başarıları düşebilmektedir.

Türkiye, OECD ülkeleri arasında çocuk yoksulluğunda ilk sıradadır. Ülkemizde okula aç giden çocuk sayısı her geçen gün artarken, sendikamız dahil çok sayıda kurum bütün okullarda ücretsiz okul beslenme programı hazırlanması çağrısı yapmaktadır. Özellikle ekonomik krizle birlikte hızlı artan yoksullaşma, öncelikle en hassas durumdaki çocukları etkilemiştir.

Türkiye’de bugün her 5 çocuktan biri derin yoksulluk sorunları ile yüzleşmekte, yeterli ve besleyici gıdaya ulaşamamaktadır. Bu noktada yapılacak en acil eylem, bir an önce okullarda kamunun öğle yemeği hizmeti sunmasıdır.

Millî Eğitim Bakanlığı 6 Şubat 2023 itibariyle okul öncesinde ücretsiz yemek uygulamasının başlayacağını ilan etmiş olmasına rağmen bu konuda hangi adımların atıldığına dair bilgilere ulaşamamaktadır. Resmi okul öncesi eğitim kurumlarına devam eden tüm okul öncesi eğitim kurumlarındaki çocuklara haftanın 5 günü, günlük bir öğün beslenme verilmesi uygulaması gözden geçirilerek yaygınlaştırılması diğer eğitim kademelerinde de uygulanması için gerekli adımlar ivedilikle atılmalıdır.

MEB, çocuklarımızın sağlıklı gelişimi ve eğitim sürecinin sağlıklı işlemesi için öğrencilerin beslenme sorununu çözmek için ayrı bir bütçe ayırmak durumundadır. Taşımali eğitim yapan okullarda bile öğrencilerin beslenme sorunları çözülmüş değildir. Alım gücünün giderek düşmesi ve yoksullaşmanın artması ile birlikte öğrencilerin okuldaki beslenme sorununun 2023/24 eğitim öğretim yılında daha yakıcı bir hale gelmesi kaçınılmaz gözükmektedir.

OKUL BÜTÇELERİ YETERSİZDİR

Türkiye’de eğitim kurumlarının büyük bölümünün mülkiyeti hala devlete ait olmasına rağmen, eğitim kurumlarında verilen hizmetlerin önemli bir bölümü geçtiğimiz yıllar içinde ticarileştirilmiştir. Eğitimde yaşanan ticarileştirme ve özelleştirme uygulamaları, kimi zaman açık, ama çoğunlukla gizli olarak yapılmıştır. Bir taraftan eğitimin büyük bir bölümü zamanla birer ‘ticari işletme’ haline getirilen devlet okullarında sürdürülürken, diğer yandan eğitimin kamusal finansmanının tasfiye edilmesi yoluyla yoksul halkın eğitim finansmanı içindeki payı sürekli artmıştır.

Ülkemizde okulların önemli bir bölümü ciddi anlamda ödenek sıkıntısı çekerken, bakanlığın okullara ihtiyacı kadar ödenek ayırmaması nedeniyle, okulların pek çok ihtiyacı öğrencilerden düzenli olarak toplanan aidatlar, bağışlar ve okulların ticari faaliyetlerinden karşılanmaktadır. Eğitime bütçeden yeterli pay ayrılması ve okullara gönderilen ödeneklerin zorunlu harcamalara bile yetmemesi, okulların altyapı sorunları ve fiziki donanım eksikliklerinin sürekli artmasına neden

olmaktadır. Devlet okulları yıllardır adeta kaynak yaratmaya zorlanarak, öğretmenler ise öğrenci ve velileri ile 'satıcı-müşteri' ilişkisi gibi para ilişkisine girmek zorunda bırakılmaktadır.

MEB verilerine göre derslik başına düşen öğrenci sayısı gerçekte olduğundan düşük gösterilmesine rağmen, özellikle yoksul emekçi mahallelerinde Türkiye ortalamasının çok üzerinde kalabalık sınıf sorunu yaşanmaktadır. Okulların fiziki donanımı, en temel eğitim araç gereçlerinin olup olmaması, okulda öğrencilerden para toplanıp toplanmamasına göre değişiklik göstermektedir.

Eğitim bütçesinin dışında oluşturulan fiili okul bütçelerinin tamamına yakını öğrencilerden çeşitli adlar altında toplanan aidatlar, okullarda yapılan kermesler, okul salonlarının şirketlere kiraya verilmesi, bazı okul salonlarının düğün, nişan ve benzeri 'sosyal etkinlikler' için kiralanması, okul bahçelerinin otopark yapılması vb. gibi etkinliklerden karşılanmaktadır.

MEB OKULLAŞMA POLİTİKASINI SİYASİ HEDEFLERE GÖRE BELİRLEMEDİR

MEB'in ortaöğretimde mesleki eğitim ve İmam Hatip okulları temelli olarak şekillendirilen okullaşma politikası, öğrencilerin çoğunluğunun bu okullara gideceği veya gitmesi gerektiği ön kabulü üzerinden şekillendirilmektedir. Böylece, bir taraftan sermayenin ihtiyaç duyduğu öğrencileri ara elemanlar ve ucuz işgücü olarak gören politikalar yaşama geçirilirken, diğer taraftan imam hatipleştirme politikaları üzerinden eğitimin dinselleştirilmesi ve siyasi iktidarın politik kitle tabanının genişletilmesi yönünde adımlar atılması hedeflenmiştir.

2023 LGS sonrasında Anadolu Liselerine 71 bin 22, Fen Liselerine 40 bin 470, Sosyal Bilimler Liselerine 10 bin 740, Anadolu imam hatip liselerine 42 bin 356, Mesleki ve Teknik Anadolu liselerine 41 bin 826 kontenjan ayrılmış olması, MEB'in okullaşma politikasının geçtiğimiz yıllarda olduğu gibi değişmediğini göstermiştir. Pek çok ilde yüksek puanla öğrenci alan Anadolu liselerinin kontenjanları azaltılırken, yeterli talep olmamasına rağmen, imam hatip ve mesleki ve teknik liselerin kontenjanlarında artışa gidilmesi ciddi bir çelişki olarak karşımıza çıkmaktadır.

Okul türlerine göre açıklanan kontenjan sayıları MEB'in okul türleri arasında resmen ayrımcılık yaptığını ve ortaöğretim sistemini imam hatipler ve meslek liseleri merkezli olarak biçimlendirmeye çalıştığını göstermektedir. Ancak öğrenciler, ülkenin neresinde olursa olsun tercihlerini, iktidarın tüm çabalarına rağmen büyük çoğunlukla akademik eğitim veren okullardan yana kullanmaya devam etmektedir.

Her yıl temel eğitimden ortaöğretime geçecek öğrenci sayısının mevcut akademik eğitim veren okulların kontenjanları ile karşılanması mümkün değildir. Yapılması gereken, öğrencilerin tercihleri dikkate alınarak, yeterli tercih yapılmayan okul türlerinin ayrıntılı dökümünün çıkarılması ve okul kontenjanlarının iktidarın önceliklerinin değil, öğrencilerin tercihleri doğrultusunda belirlenmesidir.

MEB'in yıllardır eğitimde yaşanan ve giderek derinleşen eşitsizlikleri azaltacak adımlar atmaması nedeniyle LGS gibi merkezi sınavlarla oluşan sınıfsal ayrışma ve eşitsizliklerin artmasının önüne geçilememektedir. MEB okullaşma politikasını siyasal önceliklerine göre değil, öğrencilerin istek ve tercihlerine göre oluşturmalı, eğitimin hiçbir aşamasında dayatma ve yönlendirme yapılmamalıdır.

Eğitime erişimde sorunlar yaşandığı ve sınıfsal eşitsizliklerin daha önce hiç olmadığı kadar derinleştiği koşullarda semtler, ilçeler, iller arasında okulların alt yapı, olanak, sosyal çevre farkı dikkate alınmadan yapılan bir sınav ve yerleştirme sisteminin var olan eşitsizlikleri yeniden üretmesi kaçınılmazdır. Her öğrencinin istediği okulda, okul türünde eğitim görme hakkı olduğu unutulmamalı, eğitim politikaları bu doğrultuda belirlenmeli ve oluşturulmalıdır.

ÖĞRENCİLERİN AÇIK LİSEYE YÖNELMESİ SÜRMEKTEDİR

Eğitimde 4+4+4 düzenlemesine geçilmeden önce MEB verilerine göre açık öğretim lisesinde **940 bin** öğrenci bulunuyorken, 4+4+4 sonrasında hızlı bir artış seyri yaşanmış ve 2021/'22 eğitim öğretim yılı sonu itibarıyla açık ortaokuldaki öğrenci sayısı **171 bin 943**, açık öğretim lisesindeki öğrenci sayısı **1 milyon 379 bin 732**'ye (önceki **1 milyon 254 bin 420**) çıkmıştır.

2021/'22 eğitim öğretim yılı sonu itibariyle toplamda **1 milyon 551 bin 675** öğrenci örgün öğretimin dışında yer almakta ve açık öğretimde okumaktadır. 2023/'24 eğitim öğretim yılı itibariyle bu sayının **1 milyon 700 bini** bulması beklenmektedir.

Özellikle lise son Sınıf öğrencileri üniversite sınavlarına da hazırlık gerekçesiyle örgün eğitimden ayrılıp açık liseye kaydolmaktadır. 12'inci sınıfta okuyan öğrenci sayısı 1 milyon 410 bin 594 iken, 18 yaş altı yani örgün eğitim yerine açık liseyi tercih edenlerin sayısı ise 232 bindir.

Mesleki Eğitim Merkezlerinde çalıştırılan çocukların sayısı 1 milyon 346 bin 253'tür. Bu çocuklar fiilen okulda olmadığı halde örgün eğitimde sayılmaktadır. Açık öğretimde kayıtlı ve Suriyeli çocuklarla birlikte 3 milyonu aşkın çocuk fiilen örgün eğitimin dışındadır.

Açık öğretimde okuyan öğrenci sayısındaki artışın temel nedeni temel eğitimden ortaöğretime geçiş sistemi nedeniyle istemediği halde meslek lisesi ya da imam hatip lisesine otomatik kaydı yapılan öğrencilerin bu okullarda okumak yerine açık liseye kayıt yaptırmalarıdır. Özellikle son yıllarda MEB'in öğrencileri imam hatip liselerine yönlendirme girişimleri, açık lisede okuyan öğrenci sayısının ciddi anlamda artmasına neden olmuştur. Açık liseye giden öğrenci sayısındaki artışın bir nedeni de lise son sınıf öğrencilerinin üniversite sınavına hazırlanmak için kayıtlarını açık liseye aldirmiş olmalarıdır.

ANADİLİNDE EĞİTİM SORUNU HALA ÇÖZÜM BEKLEMEDİR

Genel olarak eğitimin, özel olarak ana dilde eğitimin temel bir insan hakkı olduğu görüşü, dünya çapında kabul görmüş, Başta Birleşmiş Milletler olmak üzere çok sayıda uluslararası örgütün kararlarıyla da kabul edilmiştir. Cinsiyeti, etnik ve dinsel kimliği ne olursa olsun herkes; sadece insan olduğu için, kendini geliştirme, kendini oluşturma hakkına sahiptir. İnsanın var oluşunun ve tüm yönleriyle gelişiminin olanaklı kılınması ancak eğitimin-anadilinde eğitimin kendi başına birincil bir amaç olarak algılanmasıyla mümkündür.

Anadilinde eğitim, çocukların zihinsel gelişimlerinin, öğrenme yeteneklerinin ve sağlıklı bir kimlik edinmelerinin olmazsa olmaz koşullarındandır ve pedagoji biliminin temel ilkesidir. İlköğretim çağına kadar kendi anadili ile dünyayı ve çevresini tanıyan çocuğun, herhangi bir geçiş süreci yaşamaksızın yabancı olduğu bir dil ile eğitime başlaması, pedagojik açıdan kabul edilmez bir durumdur. Bireylerin kendi anadillerinde eğitim hakkında yoksun bırakılması, çocukluktan itibaren zihinsel gelişimi ve kimlik edinme sürecini olumsuz etkilemektedir.

Eylül 2012'den itibaren "Yaşayan dil ve lehçeler" adı altında getirilen seçmeli ders uygulamasının yetersiz olduğu geçtiğimiz yıllar içinde görülmüştür. Geline süreçte hiçbir altyapı çalışması yapılmadan seçmeli derslerin talep karşılığında açılması gerekirken, okul yönetimleri yasal bir hak olmasına rağmen öğrencilerin özgürce dilediği dersleri seçmesine zorluk çıkarmaktadır. Okul idaresi yeterli bilgilendirmede bulunmadığı için veliler yanlış yönlendirilirken, velilere 'yeterli sayıda başvuru yok' ya da 'bu dersin eğitimini verecek öğretmen yok' denilerek bu tercihlerinden vazgeçmeleri sağlanmaktadır. Ailelerin ısrarlı talepleri üzerine örneğin Kürtçe öğretmen ataması yapılması yerine Kürtçe bilen branş öğretmenlere ek ders verilerek sorun geçiştirilmektedir.

MEB "Yaşayan Diller ve Lehçeler" adıyla açtığı Kürtçe Öğretmenliği kadroları için bu yıl 50 kişi atayacağını duyurmuştur. Duyuruda 50 kişiden 35'i Kürtçenin "Kurmanci", 15'i ise "Zazaki" lehçesi öğretmeni olarak atanacaktır. Bakanlığın Kürtçe öğretmen kadrosu 2022'de iki, 2021 yılında ise sadece üç olmuştur. Bu yıl açıklanan kadroların tamamen dolması halinde, ataması yapılan toplam Kürtçe öğretmen sayısı 132 olacaktır. 2022-2023 eğitim öğretim yılı içinde 24 bin 368 öğrenci bu dersi seçmiştir.

Ülkede yaşayan ve sayıları on milyonlarla ifade edilen, kendi ana dillerinde eğitim isteyen insanlar bu haktan mahrum bırakılırken, kuruluş amaçları farklı olsa da Türkiye'de hiç konuşulmadığı halde İngilizce, Fransızca, Almanca ve diğer dillerde eğitim yapan okullar bulunmaktadır. Resmi dil dışında anadilinde eğitimin yapılmayışı eğitim bilimi ile temelden çelişen bir durumdur.

Yapılması gereken ilk şey, yan yana ya da iç içe yaşayan dil ve kültürlerin varlığını tanıma, onları kabul etme, özgürlük-eşitlik ve demokrasi kavramlarına uygun olarak herkesin anadilinde eğitim

almasının en temel insan hakkı olduğunu benimsemektir. Anadili eğitimi yasağı, yerli dil ve kültürlerin gelişmesini engellemekte, zaman içinde yok olmalarının zeminini hazırlamaktadır. İnsanlığa, özgür düşünceye, bilime, insan haklarına uymayan bu çağ dışı yaklaşımlar bir an önce tek edilmelidir. Bireylerin kendi anadillerini eğitim ve öğretimde kullanmalarının ve diğer kültürlerin özgürce gelişmesi için gerekli ortamın bir an önce yaratılması gerekmektedir.

KÖY OKULLARININ AÇILMASI İÇİN GEREKLİ HAZIRLIKLAR YAPILMIYOR

Eğitimde 4+4+4 sistemine geçilmesinin ardından yeterli öğrenci olmaması gerekçe gösterilerek kapatılan çok sayıda köy okulu çürümeye terk edilmiş, köylerde yaşayan çocuklar birçok yönü ile sorunlu olan taşınmalı eğitime mecbur bırakılmıştır. Büyük bölümü 4+4+4 düzenlemesi sonrası olmak üzere, geçtiğimiz 21 yıl içinde **20 bin 245 köy okulu kapatılmıştır**. Köy okullarının yeniden açılabilmesi ve öğrencilerin yaşadığı mağduriyetin giderilmesi için geçtiğimiz aylarda bir yönetmelik değişikliği yapılmış olsa da sorun, tek başına yönetmelik değişikliği ile çözülecek kadar basit değildir. Yıllardır kapalı kalan ve büyük bölümü çürüten, harabeye dönüşen köy okullarının 2023/'24 eğitim-öğretim yılına hazır hale getirilmesi için gerekli hazırlıklar yapılmamış, bütçeden yeteri kadar kaynak ayrılmamıştır.

Köy okullarının yeniden açılması için gerekli altyapı hazırlıklarını yapması için nasıl bir planlama yapıldığı ve ne kadar kaynak ayırdığı konusunda hiçbir somut bilgiye ulaşılamamaktadır. Açılacak köy okullarında öğretmen ve yardımcı personel istihdamı konusunda kadrolu ve güvenceli istihdam politikalarının benimsenmesi önemlidir. Eğitim öğretimin düzenliliği ve sürekliliği açısından köy okulları başta olmak üzere, hiçbir eğitim kurumunda geçici ya da güvencesiz istihdamdan kesinlikle uzak durulmalıdır.

TAŞIMALI EĞİTİM SORUNU

MEB, çeşitli nedenlerle okula erişimde sorun yaşayan ilkokul, ortaokul ve lise öğrencileriyle özel eğitime ihtiyacı olan öğrencileri, belirlenen okullara gününbirlik taşımaktadır. Türkiye'de 24 yıl önce, 1989-1990 eğitim öğretim yılında sadece iki ilde başlayan taşınmalı eğitim uygulaması, Türkiye'nin çağ atladığı, ekonomik olarak geliştiği iddialarına karşın günümüzde neredeyse bütün illerde uygulanır hale gelmiştir.

MEB'in 1989 yılında sadece **2 ilde, 305** ilköğretim öğrencisiyle başlattığı taşınmalı eğitimin her geçen yıl kapsamı genişlemiştir. 2021/'22 eğitim öğretim yılı sonu itibarıyla taşınan ilkokul ve ortaokul öğrenci sayısı toplamda **677 bin 139**'dur. Öğrenciler **41 bin 907** yerleşim biriminden **12 bin 462** merkez okula taşınmaktadır.

Millî Eğitim Bakanlığı'nın verilerine göre, 2002-2003 eğitim öğretim yılında köylerdeki okulların toplam sayısı 32 bin 401'dir. Toplam 32 bin 401 okulun 25 bin 258'ini ilkokullar ile ortaokullar, 6 bin 388'ini okulöncesi kurumlar, 755'ini ise ortaöğretim kurumları oluşturmuştur. Köy okullarının sayısı, 2002 yılından 2020 yılına kadar dramatik şekilde düşmüştür. AKP'nin iktidara geldiği 2002 yılında 3 milyon 275 bin 458 olan köy okullarına kayıtlı öğrenci sayısı, 2022 itibarıyla 609 bin 137'ye kadar gerilemiştir.

KADROLU-SÖZLEŞMELİ-ÜCRETLİ ÖĞRETMEN AYRIMI EĞİTİMİN NİTELİĞİNİ OLUMSUZ ETKİLİYOR

15 Temmuz sonrasında tüm kamuda olduğu gibi eğitim alanında da sözlü sınav/mülakat üzerinden kullanılarak sözleşmeli öğretmen atamaları yapılmaya başlanmıştır. Öğretmen atamalarında mülakat uygulamasında ısrar, liyakatin adım adım terk edilerek, yerine sadakatin gelmesine neden olmuştur. 15 Temmuz 2016 sonrasında tek bir kadrolu öğretmen ataması yapılmamış, o tarihten sonra yapılan bütün atamalarda öğretmenler sözleşmeli olarak atanmıştır. 2023/'24 eğitim öğretim yılında 100 bine yakın ücretli öğretmenin görev yapması beklenmektedir.

Eğitimin vazgeçilmez unsuru öğretmendir ve eğitimin niteliği, öğretmenin niteliği ile doğru

orantılıdır. Sözleşmeli ve ücretli öğretmenlerin mevcut çalışma koşulları ile öğrencilere ve genel olarak eğitime yeterince faydasının olması mümkün değildir. Bu nedenle öğretmenler arasında kadrolu, sözleşmeli ya da ücretli öğretmen ayrımı yapılmamalıdır.

Sözleşmeli, ücretli ya da başka bir ad altında yapılan öğretmenlik uygulamalarının tamamına son verilmelidir. Ancak yıllardır fiilen uygulanan ücretli öğretmenlik gerçekliği önümüzdeki temel sorunlardan birisi olması nedeniyle eşit işe eşit ücret hakkının ve tüm özlük mesleki hakların bütün öğretmenler için uygulanması gerekmektedir.

Kamu hizmetlerinin sürekliliği, düzenliliği ve halka daha nitelikli olarak sunulması için eğitimde her türlü güvencesiz istihdam uygulamasından derhal vazgeçilmeli, ataması yapılmayan öğretmenler sorunu kalıcı olarak çözümlenerek herkese kadrolu ve güvenceli istihdam sağlanmalıdır.

GEÇİCİ VE GÜVENCESİZ İSTİHDAM UYGULAMALARI ÇALIŞANLARI MAĞDUR EDİYOR

2023/24 eğitim öğretim yılı başı itibariyle okulların üçte ikisinde kadrolu yardımcı hizmetli bulunmamaktadır. MEB, tıpkı ücretli öğretmen istihdamında yaptığı gibi her eğitim öğretim yılı başında personel açığını İŞKUR üzerinden kapatmaya çalışmaktadır. Eğitim öğretim yılı başında okullarda geçici olarak istihdam edilmek üzere İŞKUR bünyesinde Toplum Yararına Program (TYP) güvenlik görevlisi, temizlikçi, bakım ve onarım işçisi gibi alanlarda çok sayıda geçici sürede istihdam edilmek üzere personel alımları yapılmaktadır.

TYP çerçevesinde atanan personel sayısının yetersiz olması nedeniyle yüzlerce okulda personel sıkıntısı yaşanması ve temizlik hizmetleri başta olmak üzere, pek çok hizmetin aksaması kaçınılmaz görünmektedir. TYP bünyesinde çalıştırılan işçiler, en fazla 9 ay çalışabildikleri için yıllık izin, kıdem tazminatı gibi haklardan faydalanamamaktadır. 9 ayın sonunda aynı işçi üç ay ara vererek aynı işyerinde tekrar çalıştırılabilmekte ancak işte devamlılık sürerken bazı yasal hakların oluşması bizzat devlet eliyle engellenmektedir.

Eğitimin ve bilimsel üretimin gerçekleşmesinde öğretmeninden yardımcı hizmetlisine, genel idari hizmetlerden teknik hizmetler ve TYP personeline kadar bütün emekçilerin kolektif emeği olduğu, eğitim hizmetlerinin yürütülmesinde harcanan her emeğin, yapılan her işin önemli ve değerli olduğu açıktır.

Eğitim gibi yaygın, düzenli ve sürekli olması gereken bir kamu hizmetinin güvencesiz ve geçici istihdam uygulamalarıyla sağlıklı yürütülmesi mümkün değildir. Emeğimizin sömürülmesini kolaylaştırmak ve yoğunlaştırmak için bizleri iş güvencesinden yoksun bırakanlara ve farklı statüler üzerinden mücadele birliğimizi ortan kaldırmak isteyenlere karşı kadrolu güvenceli çalışma talebi etrafında birleşmekten başka çıkış yolu yoktur.

Eğitim kurumlarında çalışan mesai arkadaşımızın son derece kötü ve sağlıksız koşullarda çalışmak zorunda bırakılması, düşük ücret ve sınırlı sosyal haklara sahip olmaları kabul edilemez. Bu konuda daha fazla mağduriyet yaşanmaması için hiçbir eğitim kurumunda geçici, taşeron, ücretli, sözleşmeli, TYP'li vb gibi hangi adla olursa olsun geçici istihdam uygulaması yapılmamalı, kadrolu ve güvenceli istihdam politikası benimsenmelidir.

SONUÇ

Türkiye'nin eğitim sistemi, çocuklar ve gençler için okurken mutlu, gelecekleri için umutlu olacakları bir eğitim ortamı sunmaktan çok uzaktır. Her yıl katlanarak artan ve kalıcı çözüm beklenen eğitim sorunlarıyla başlayan yeni eğitim yılı öncesinde ne öğrencilerin ne velilerin ne de eğitim emekçilerinin beklentilerinin karşılandığını söylemek mümkündür.

Her geçen gün daha fazla piyasa ilişkileri içine çekilen, her adımın paralı hale geldiği bir eğitim sisteminde öğrencilerin, velilerin ve eğitim emekçilerinin taleplerini gerçekleştirmenin tek yolu, herkesin eğitim hakkından eşit koşullarda ve parasız olarak yararlanmasının sağlanmasıdır. Ancak bu temel koşulun sağlanması için eğitim harcamalarının tamamı devlet tarafından karşılanmalı, bütün eğitim kademelerinde öğrencilere ücretsiz yemek hizmeti sunulmalıdır.

Dünyanın her yerinde eğitim sistemleri, toplumların temel değerlerinin çocuklara ve gençlere aktarıldığı kurumlardır. Bu haliyle de eğitim sistemi ve okullar, aynı zamanda toplumsal ve kültürel değerlerin yeniden üretim yerleridir. Okulun kültürel üretimdeki özgün yanı, var olan toplumsal farklılıkların sınırlarını yeniden çizerek doğallaştırmasıdır. Diğer taraftan okullar söz konusu farklılıkların sorgulanması ve eleştirisi için de ortam ve olanaklar sağlamaktadır. Bu anlamda Türkiye'nin eğitim sistemi ve okullar, aynı zamanda laik eğitimi ve laik yaşamı savunanlar ile eğitimi ve toplumsal yaşamı dini kural ve referanslara göre biçimlendirmek isteyenlerin sık sık karşı karşıya geldiği mücadele alanlarının başında gelmektedir.

Kamusal eğitim, siyasal iktidarın ve bir bütün olarak devletin ekonomik ve demokratik talepleri karşılması için zorlandığı, eğitim hizmetinin herkes için eşit, parasız, nitelikli ve ulaşılabilir olmasını ifade eden bir kavramdır. Bir ülkede herkesin eşit koşullarda yararlanabileceği bir eğitim hakkında bahsedebilmek için eğitimin fiziksel ve ekonomik yönden de erişilebilir olması gerekir. Eğitime erişim hakkını düzenleyen her türlü ulusal/uluslararası yasa/sözleşme, devletlere bu hakkın ayırım yapılmaksızın sağlanması yükümlülüğünü getirmektedir.

Türkiye'deki bütün eğitim kurumları, iktidarın ırkçı, mezhepçi, ayrımcı ve otoriter uygulamaları nedeniyle gerçek işlevlerinden hızla uzaklaştırılmıştır. İktidarın eğitim başta olmak üzere, toplumsal yaşamın bütün alanlarında uyguladığı baskı, şiddet ve dayatmacı uygulamalar, laik eğitime, eşit, özgür ve demokratik yaşama karşı açık bir meydan okumanın yaşandığını göstermektedir.

Çağdaş ve nitelikçe yeterli bir eğitim hakkında bahsedebilmemiz için eğitim; herkesi kapsmalı, yeterli sürede verilmeli, yaşam boyu ulaşılabilir, kamusal bir anlayışla parasız olmalı, içeriğinin çağdaş, bilimsel ve laik olmalı, resmi dil yanında diğer ana dillerde de yapılabilir. Okullarda verilen eğitimin içerik bakımından dini değil, bilimsel esaslara dayalı olması, eğitimin gerçek anlamda laik ve demokratik bir yapıda örgütlenmesi için tüm emek ve demokrasi güçleriyle birlikte mücadelemizi sürdüreceğimiz bilinmelidir.